

Laiškas Valerijai Čiurlionytei, 1917-05-06, [iš Sočio - į Voronežą].

Žemėje dainos,

Žemėje dainos,

Danguj gimimas —

Aidijos skardžios neriasi, painos,

Garbina kvieslio žemėn žengimą...

— — — — —

Viską verpetan, viską godelėn —

Ir iškilimą, ir nupuolimą,

Vakaro laužo nykų gesimą,

Atgarsį skurdų klonio dainelės.

— — — — —

Visi, pažinę tyrų gausybę,

Klaupkitės, broliai —

Nūdien sukilo aidijos-himnai —

maldos vienybėj

Iriamės toli

In begalybę, melsvą platybę —

Melskimės, broliai! —

— — — — —

Kvieslys atėjo

In buitį mūsų

Žvakes uždegstė, laužus sukūrė,

Patepė pirmonį — —

— — — — —

Iškilmė mūsų —

Atilsis mūsų —

Mūsų skridimas:

Pindami sparnus

Skristi padangėn —

Siūluosna godas

Mes tevijojejam — —

— — — — —

Tai, broliai, aš pabučiavau maną žemę, aš
atsiklaupiau, kryžium atsiguliau, mano ir kūnas, ir
dūšia žaizdose —

Ar jūs lauksit,

Ar lūkėsit,

Kol altoriai vėl perdegs! — [1]

— — — — —

Aš jau ilgai ilgai tylėjau. Kaip toji uola, kur guli marių pakrantų, kurią vilnys ir graižo, ir bučiuoja, kuri tylė[da]ma sutinka ir saulės kilimą, ir nusileidimą, ant kurios ir aš kas vakarą rymau. Aš visą laiką tik ir tyliu. Kartais pas mares, kartais ant kalno noriu dainuoti, norisi rékti, kažkaip mano balsas nedera su tąja pasaulio iškilme ir ašei tyliu.

Juokinga daros kartais — koks ašei žmogus, kad tik tylėti tegaliu! Turbūt mano gyvenimas labai juokingas!

Bet turbūt gerai taip ilgai ilgai patylėti. Man keista, kad žmonės šneka, kad jie nemoka tylėti ir man taip neindomu, ką jie šneka ir ką jie pasakyti galėtų! Aš ir dienų nebeatrokuoju. Skaičių žinau — Tau kas dieną rašau, tai skaičių padedu ir rytą žinau, kad jau viena diena daugiau. Bet kokia šiandie diena — pirmadienis ar pe[n]ktadienis — visai nežinau —

Ir nesvarbu turbūt.

Žinai, sesut, šiandie fiziškai aš vis tik geriau jaučiuos. Galvoj beveik jau aišku, beveik jau neskauda ir sienos jau, rodos, stovi vietoj, nebesisupa — tai, matai, bus gerai.

Aš ir ant kalno savo nebelaipiosi[u]. Patylėsiu pas mares kokias 2-3 savaites, o paskui — ką paskui!

Vienu žodžiu, bus gerai — —

O mane į dieną kelis kartus lanko vienintėlis svečias — nors ir vagis, ale vis tik labai geras — tai mažuč[i]ukas geltonmargis paukštužėlis.

Aš sėdžiu kambariūkštyj, valgau, jis atskrenda, aplink mano kojas trupinėlių parankioja ir vėl išskrenda.

Kartą aš sėdžiu ant balkono. Jis inskrido kambarin ir kažkur ilgai ilgai čiuzėjo. Paskui atskrido pas mane, nusileido pagal ranką, žiūri in mane, kraipo galvą ir čirškia. — Na, manau, brolau, jau zgūbą kokią padirbai. Ineinu kambarin — tai mat iclius visą sviestą iškabino. Palauk, manau, aš tau kitąsyk duoną sviestu patepsiu —

O Zaratustrą [2] aš skaitau. Jis liepia tylėti, žiūrėti tolumon ir medžių šnekos klausyties. Bet juk aš taip ir darau — aš ir jaučiuos visai kaip Zaratustra. Aš ir su mano prieteliu paukštuku pasišneku, aš ir po kalnus vaikštau, ir in mares žiūri[u].

Ir Zaratustrą aš labai myliu.

Tai matai, sesute. Ir visas mano toksai gyvenimas.

Ar aš tau rašiau jau, kad čia lakštingalių — tai kaip šunų. Kad pradeda rékt — tai kas balsiau, kas kurį užrėks. Juokingi sutverimai!

Maudyties kol kas dar nesimaudau. Kol kas kambaryj marių vandeniui trinuosiu, paskui, greit,

pradėsiu eit in mares trinties, o paskui jau ir maudysiuos —

Tik marės labai gilos ir labai sūrios. Visai kitokios negu gintarinės.

— — — — —

Kur tu nupirkai man saldainių, tai aš jų dar tebeturiu, dar tebevalgau. Labai skanūs, bet dar ilgam užteks.

Bučiuoju Tave visą, Sesute, o kai mane atsiminsi, atsimink žalią žvainą pievą ir dainą —

Daug Saulės Tau.

Tavo Bolyt[i]s

6/V — 17

KOMENTARAI

[1] Vienas pirmųjų eilėraščio „[Žemėje dainos]“ variantas.

Publikuota: eilėraščio „[Žemėje dainos]“ galutinis variantas, žr. in: *BSR, t. 1: Poezija*, parengė Algis Samulionis, redagavo Donata Linčiuvienė, Vilnius: Alma littera, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 1996, p. 244-245.

Eilėraščio ir skelbimo istoriją žr. Algis Samulionis, „Paaiškinimai“, in: *BSR, t. 1*, p. 792.

[2] Vokiečių filosofo ir rašytojo Friedricho Nietzsche's veikalas Štai taip Zaratustra kalbėjo (1883-1885).